

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 kwietnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 26 marca 2018 r. odmówił R. D. prawa do ponownego przyznania emerytury zgodnie z art. 53 ustawy emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Podniesiono, że skoro wobec przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego mocą decyzji z dnia 19 listopada 2015 r. brak podstaw prawnych do przyznania emerytury zgodnie z art. 53 ust. 3 i 4 cytowanej ustawy /decyzja k. 6 akt ZUS plik VIII/

W dniu 2 maja 2018 r. wnioskodawca złożył odwołanie od powyższej decyzji. Podniósł, że nabył prawo do obliczenia emerytury zgodnie z art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż udokumentował po przyznaniu emerytury ponad 30-miesięczny okres podlegania ubezpieczeniom /odwołanie k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie argumentując dodatkowo, iż nie było na dzień przyznania emerytury od 1 października 2015 r. mocą decyzji z dnia 19 listopada 2015 r. podstaw do ustalenia wysokości emerytury wnioskodawcy na starych zasadach na podstawie art. 27 w zw. z art. 53 ust. 3 i 4 emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż wnioskodawca nie udowodnił 30 miesięcy ubezpieczenia po przyznaniu emerytury wcześniejszej /odpowiedź na odwołanie k. 4-4 odw./

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca R. D. urodził się (...) /bezsporne/

Prawo do wcześniejszej emerytury zostało wnioskodawcy przyznane decyzją ZUS z dnia 9 kwietnia 2009 r. r. od 1 marca 2009 r.. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia (1982-1991, 1994-2001, 2004-2005) ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru 70,30 %, oraz kwotą bazową 2.578,26 zł. Przyznane świadczenie po uwzględnieniu kwot minimalnego wynagrodzenia za pracę za okresy nieudokumentowane przeliczono decyzją z dnia 4 czerwca 2009 r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto 20 lat wybranych z całego okresu ubezpieczenia (1967-1968, 1971, 1982-1991, 1994-2000) ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru 75,65 % oraz kwotą bazową 2.578,26 zł. Kolejną decyzją z dnia 7 lipca 2010 r., wykonując prawomocny wyrok tutejszego Sądu z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie o sygn. akt VIII U 1963/09, przeliczono emeryturę skarżącego przyjmując 20 lat wybranych z całego okresu ubezpieczenia (1972, 1974-1977, 1979-1983, 1985-1987, 1995-2000) ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru 87,43 % oraz kwotą bazową 2.578,26 zł, uwzględniając tym samym wynagrodzenie za pracę wskazane w angażach za lata 1966 – 1981. Kolejnymi decyzjami ZUS dokonywał uwzględnienia w wymiarze emerytury okresów zatrudnienia przypadających pod dniem przyznania świadczenia – ostatecznie uwzględniono 33 lata, tj. 396 miesięcy, okresów składkowych oraz 10 lat i 6 miesięcy, tj. 126 miesięcy, okresów nieskładkowych /decyzje k. 65, k. 80, k. 128-129 i nast., obliczanie wskaźnika k. 63, k. 74-75, k. 126-127, wyrok k. 102-103 akt ZUS plik IV/

W dniu 15 października 2015 r. wnioskodawca złożył wniosek o ustalenie prawa do emerytury z tytułu ukończonego wieku 65 lat i 4 miesięcy /wniosek k. 1-3 odw. akt plik VI/

Decyzją z dnia 19 listopada 2015 r. ZUS przyznał wnioskodawcy emeryturę od 1 października 2015 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek, na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury (2.254,17 zł) przyjęto dotychczasową podstawę wymiaru świadczenia ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru 87,43 % oraz kwotą bazową 2.578,26 zł. Do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono 33 lata i 7 dni, tj. 396 miesięcy, okresów składkowych oraz 10 lat, 6 miesięcy i 19 dni, tj. 126 miesięcy, okresów nieskładkowych. Kolejnymi decyzjami ZUS dokonywał uwzględnienia w wymiarze emerytury okresów zatrudnienia przypadających pod dniem przyznania świadczenia – ostatecznie uwzględniono 34 lata, 7 miesięcy i 12 dni, tj. 415 miesięcy okresów składkowych oraz 10 lat, 6 miesięcy i 19 dni, tj. 126 miesięcy okresów nieskładkowych.

Wysokość emerytury wyniosła 2.109,18 zł /decyzje k. 11- 12, k. 14-15 odw., 17-18 odw., k. 21-22 odw., k. 26-27 odw., k. 31-32 odw. akt ZUS plik VI/

Na dzień przyznania emerytury od 1 października 2015 r. wnioskodawca nie miał przepracowanych 30 miesięcy /bezsporne/

Drugą decyzją z dnia 19 listopada 2015 r. ZUS odmówił wnioskodawcy przyznania emerytury od 1 października 2015 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ jej wysokość była mniej korzystna od emerytury ustalonej na zasadach określonych w art. 53 cytowanej ustawy. Podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne zaewidencjonowane na koncie po dniu 1 stycznia 1999 r. (164.451,99 zł) oraz kapitału początkowego (494.700,09 zł) z uwzględnieniem waloryzacji składki i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, a także suma kwot pobranych emerytur (150.737,85 zł). Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia (164.451,99 zł + 494.700,09 zł + 150.737,85 zł) przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę (198,20 miesięcy). Wysokość emerytury wyniosła 1.818,44 zł /decyzja k. 9-10 odw. akt ZUS plik VI, decyzja o ustaleniu kapitału k. 6-6 odw. akt ZUS plik VII/.

W dniu 15 marca 2018 r. wnioskodawca wniósł o ustalenie wysokości emerytury przy zastosowaniu wariantu najkorzystniejszego /wniosek k. 3 – 3 odw. akt ZUS plik VIII/

Wnioskodawca ma przepracowane 30 miesięcy ubezpieczenia w okresach od 1 sierpnia 2014 r. do 30 czerwca 2016 r. i od 1 stycznia 2017 r. do 30 września 2017 r. /bezsporne/

Decyzją z dnia 21 marca 2018 r. ZUS, po rozpatrzeniu wniosku z dnia 15 marca 2018 r., organ rentowy odmówił R. D. prawa do ponownego ustalenia emerytury na podstawie art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że nie ujawniono nowych okoliczności po wydaniu decyzji z dnia 19 listopada 2015 r. /decyzja k. 4 akt ZUS plik VIII/

W dniu 26 marca 2018 r. wnioskodawca wniósł o ustalenie wysokości emerytury przy zastosowaniu do jej obliczenia w części socjalnej kwoty bazowej obowiązującej w dacie złożenia wniosku (na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej). Podniósł, że ma przepracowane 30 miesięcy ubezpieczenia w okresach od 1 sierpnia 2014 r. do 30 czerwca 2016 r. i od 1 stycznia 2017 r. do 30 września 2017 r. /wniosek k. 5 akt ZUS plik VIII/

Zaskarżoną decyzją z dnia 6 kwietnia 2018 r. ZUS odmówił wnioskodawcy ustalenia prawa do emerytury według tzw. „starych zasad” /decyzja k. 6 akt ZUS plik VIII/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Na mocy art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U.2018.1270 z późn. zm.) w brzmieniu obowiązującym na dzień wydania decyzji z dnia 19 listopada 2015 roku, przysługującej wnioskodawcy emeryturę po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: w przypadku mężczyzn urodzonych w okresie od dnia 1 października 1948 r. do dnia 31 grudnia 1948 r. osiągnęli wiek emerytalny w wysokości 65 lat i 4 miesiące oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący, co najmniej 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a.

Wysokość emerytury przyznanej na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych obliczana jest zgodnie z art. 53 ust. 1, w myśl którego emerytura wynosi 24 % kwoty bazowej, o której

mowa w art. 19, (tzw. część socjalna emerytury), oraz po 1,3 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych i po 0,7 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych (tzw. część stażowa emerytury).

Ustępy 3 i 4 przepisu art. 53 określają zasady obliczania emerytury osoby, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru wcześniej pobieranego świadczenia. W myśl ust. 3 emeryturę taką oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie podwyższa się ją w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury. Z kolei ust. 4 stanowi, iż przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Zgodnie z treścią art. 21 w/w ustawy, podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury, stanowi podstawa wymiaru emerytury w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do świadczenia, z zastrzeżeniem art. 15 ust. 5, albo podstawa wymiaru ustalona na nowo w myśl art. 15.

Podkreślenia wymaga, że zważywszy na treść powołanego wyżej przepisu art. 53 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przyjmuje się do obliczenia części socjalnej świadczenia – kwotę bazową obowiązującą w dniu złożenia wniosku o emeryturę na podstawie art. 27, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał jako podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Sąd podziela zatem pogląd wyrażony w wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 22 marca 2017 r. (III AUa 901/16, Lex nr 2304319), zgodnie z którym zarówno zasada ustanowiona w art. 53 ust. 3 cytowanej ustawy, jak wyjątek określony w ust. 4 tego przepisu, dotyczy obliczania tzw. części socjalnej (art. 58 ust. 1 pkt 1 tej ustawy) emerytury z tytułu osiągnięcia wieku powszechnego, kiedy ubezpieczony miał wcześniej ustalone prawo do renty lub emerytury (wcześniejszej lub w obniżonym wieku). Co do zasady więc do części socjalnej emerytury przyjmuje się kwotę bazową, która służyła do obliczenia uprzedniej renty lub emerytury. Powyższe oznacza, że przepis art. 53 ust. 4 może być stosowany w związku z nabywaniem kolejnego uprawnienia do świadczenia, ***a nie może stanowić samoistnej podstawy do przeliczenia świadczenia***. Przeliczenie określone w art. 53 ust. 4 w związku z art. 53 ust. 3 ustawy emerytalnej ma charakter jednorazowy. Dotyczy tylko sytuacji, gdy ubezpieczony po nabyciu prawa do renty lub emerytury (wcześniejszej lub w obniżonym wieku), której podstawę wymiaru wskazał jako podstawę wymiaru emerytury z tytułu osiągnięcia wieku powszechnego, podlegał przez co najmniej 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Nie dotyczy to odwołującego, który 30 -miesięczny staż podlegania ubezpieczeniom społecznym po nabyciu prawa do wcześniejszej emerytury osiągnął dopiero po przyznaniu mu prawa do emerytury w wieku powszechnym.

Jak wynika natomiast art. 55 ustawy wspomnianej ustawy, ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 roku, może być obliczona emerytura na podstawie art. 26 (emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183), jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.

Okoliczności stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy są bezsporne, a spór sprowadzał się do kwestii natury prawnej. Niesporny stan faktyczny jest następujący. Wnioskodawca (urodzony (...)) od 1 marca 2009 r. pobierał emeryturę wcześniejszą przyznaną na podstawie przepisu art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Emeryturę wcześniejszą obliczono według zasad wynikających z art. 53 ust. 1, czyli w oparciu o wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 87,43 %, wyliczony z wynagrodzeń z 20 lat wybranych z całego okresu ubezpieczenia (1972, 1974-1977, 1979-1983, 1985-1987, 1995-2000) oraz kwotę bazową 2.578,26 zł.

Decyzją z dnia 19 listopada 2015 r. ZUS, na wniosek złożony w dniu 15 października 2015 r., przyznał wnioskodawcy emeryturę w związku z osiągnięciem 65 lat i 4 miesięcy życia od 1 października 2015 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Emeryturę organ rentowy przyznał na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i obliczył jej wysokość zgodnie z przytoczonym powyżej przepisem art. 53. Podstawę obliczenia emerytury stanowiła zatem dotychczasowa podstawa wymiaru świadczenia ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru 87,43 % oraz kwotą bazową 2.578,26 zł. Kolejnymi decyzjami ZUS dokonywał uwzględnienia w wymiarze emerytury okresów zatrudnienia przypadających pod dniem przyznania świadczenia. Na dzień przyznania emerytury od 1 października 2015 r. wnioskodawca nie miał przepracowanych 30 miesięcy. Jednocześnie drugą decyzją z tego samego dnia, tj. 19 listopada 2015 r. ZUS, na wniosek złożony w dniu 15 października 2015 r., odmówił wnioskodawcy przyznania emerytury od 1 października 2015 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ponieważ jej wysokość jest mniej korzystna od emerytury ustalonej na zasadach określonych w art. 53 cytowanej ustawy. Podstawę obliczenia emerytury, której wypłaty nie podjęto, stanowiła zatem kwota zwaloryzowanych składek i zwaloryzowanego kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie w momencie przejścia przez wnioskodawcę na emeryturę, a także suma kwot pobranych emerytur, która to łączna kwota została podzielona przez średnie dalsze trwanie życia ustalone wspólnie dla kobiet i mężczyzn, liczone w miesiącach.

Po przyznaniu prawa do emerytury ubezpieczony przepracował 30 miesięcy ubezpieczenia w okresach od 1 sierpnia 2014 r. do 30 czerwca 2016 r. i od 1 stycznia 2017 r. do 30 września 2017 r. We wniosku złożonym w dniu 26 marca 2018 r., który ZUS załatwił w sposób odmowny wydając skarżoną decyzję z dnia 6 kwietnia 2018 r., wnioskodawca wniósł o ustalenie emerytury zgodnie z zasadami określonymi w art. 53 ust. 4, to jest przy zastosowaniu do obliczenia części socjalnej emerytury kwoty bazowej obowiązującej w dacie złożenia wniosku.

Żądanie odwołującego się nie zasługiwało na uwzględnienie z uwagi na brak podstaw prawnych tak do ponownego ustalenia prawa do emerytury, jak i do jej obliczenia w oparciu o wskazywany przepis art. 53 ust. 3 i 4.

Należy wskazać, iż z dniem 1 października 2015 r. wnioskodawca przeszedł z emerytury wcześniejszej na emeryturę w wieku powszechnym, do której uprawnienia ustalono na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wnioskodawca po nabyciu prawa do wcześniejszej emerytury nie przepracował 30 miesięcy, dlatego przy nabyciu uprawnień do emerytury z tytułu ukończenia 60 lat i 4 miesięcy uzyskał jej przeliczenie według kwoty bazowej z 2009 r., tj. z daty złożenia wniosku o emeryturę wcześniejszą z uwzględnieniem późniejszych waloryzacji – art. 21 ust. 2 w zw. z art. 53 ust. 3 ustawy emerytalnej.

Wskazać przy tym należy, że w cytowanym art. 53 określono sposób ustalenia wysokości emerytury w momencie jej przyznawania jako świadczenia pierwszorazowego, dlatego datą końcową 30 – miesięcznego okresu, który wnioskodawca musiał wykazać, aby wyliczenie jej emerytury mogło być przeprowadzone w sposób określony w art. 53 ust. 4, jest dzień poprzedzający nabycie prawa do emerytury przyznanej na podstawie art. 27, tj. 30 września 2015 r.

Niemożliwe jest natomiast – jak tego żąda wnioskodawca – skorzystanie z możliwości przeliczenia emerytury na podstawie art. 53 ust. 4 w sytuacji pozostawania w ubezpieczeniu co najmniej 30 miesięcy, już po nabyciu prawa do emerytury z powszechnego wieku emerytalnego. Żaden bowiem z przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie przewiduje takiej możliwości. Przepis zaś art. 53 ust. 3 i 4 ustawy został wprowadzony w celu wyraźnego unormowania kwestii kwoty bazowej osób pobierających tzw. wcześniejszą emeryturę, przechodzących następnie na emeryturę w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego i ma on „jednorazowe” zastosowanie.

Fakt, że R. D. podlegał ubezpieczeniu, po przyznaniu mu emerytury na podstawie art. 27 ustawy, może mieć jedynie wpływ na zwiększenie okresów składkowych i nieskładkowych, co zresztą organ rentowy czynił, dokonując w kolejnych decyzjach przeliczeniowych ponownego ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 112 ustawy, poprzez doliczenie w podstawie wymiaru świadczenia nieuwzględnionego dotychczas okresu składkowego.

Na marginesie wskazać także trzeba, że przepis art. 55 przewidujący, że osobie ubezpieczonej urodzonej przed dniem 1 stycznia 1949 r. kontynuującej ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego

i składającej wniosek o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 roku, można obliczyć emeryturę na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53, w rozpoznanej sprawie nie miał zastosowania bowiem obliczona na podstawie art. 26 ustawy okazała się niższa od emerytury obliczonej na podstawie art. 53.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy wskazać należy, iż organ rentowy dokonał poprawnego ustalenia wysokości emerytury wnioskodawcy, a żądanie ustalenia wysokości emerytury według zasad określonych w przepisie art. 53 ust. 4 nie znajduje podstaw prawnych.

W tym stanie rzeczy, uznając iż zaskarżona decyzja z dnia 6 kwietnia 2018 r. odpowiada prawu, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc odwołanie wnioskodawcy oddalił.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy z pouczeniem o sposobie o terminie wniesienia apelacji

K.W.